

FÆRRE BØRN SKAL I SPECIALTILBUD – MEN HVORDAN

Skoldkopper:

Forældre tager kanylen i
egen hånd

Læs side 14

Vejledning:

Tilbage til
sidemandsoplæring

Læs side 20

Ukendt sprogforstyrrelse:

Sådan spotter du DLD

Læs side 24

Udgiver:

LFS, Landsforeningen for
Socialpædagoger
Rosenvængets Allé 16,
2100 København Ø
Telefon: 3544 4546
www.lfs.dk

Ansvarshavende redaktør:

Kirsten Gunvor Løth (formand)

Redaktion:

E-mail: lfsnyt@lfs.dk

Anna Louise Stevnhøj,
Daglig redaktør

Telefon: 4697 1662/ 3071 8947

Email: alst@foa.dk

Agnete Solvej Christiansen,
Journalist

Telefon: 4697 1671

Email: agch@foa.dk

Anni M. Wiecka,
Journalist

Telefon: 4697 1663

Email: anni@foa.dk

Signe Rosa Skelbæk,
Barsel

Forsideillustration:

Thomas Balle

Layout: Falk og musen

Grafisk produktion:

Jørn Thomsen
Elbo A/S, som er certificeret efter
følgende internationale standarder:
ISO 14001 miljøcertificering, ISO 9001
kvalitetscertificering, FSC-certifice-
ring og Svanemærket. T

Medieinfo og deadlines på:

lfs.dk

Oplag: 12.500 • ISSN: 2794-3747
50. årgang

Næste nummer udkommer i

uge 12 2025.

Deadline 6. marts 2025.

Åbningstider:

Mandag, tirsdag, onsdag
og fredag 10.00-14.00

Torsdag 12.00-16.00

Telefon: 3544 4546

E-mail: lfs@lfs.dk

3 Leder: Stop med at forberede krig
– håndter de virkelige problemer

6 Færre børn skal i specialtilbud – men hvordan?

10 Vi kan ikke være det bekendt

14 Skoldkopper: Kanylen i egen hånd

18 Medlemsportræt: Jeg lærte som barn, at man ikke
sparker på en, der ligger ned

20 Vejledning af de studerende skal ud af det lukkede rum

24 Sådan spotter du et barn med DLD

**28 Det kræver investering i medarbejderne, hvis de skal
fastholdes i Københavns Kommune**

29 LFS inviterer til ligestillingsbanko i LFS 8. marts

30 LFS-kalenderen

32 Sandt eller falsk: Flere børn bliver nærsynede, og det
skyldes skærme

10 "Vi kan ikke være bekendt, at et
stigende antal børn ekskluderes fra
folkeskolen og dermed fra børnefæl-
lesskabet. For det er pokkers svært
at forlade specialsystemet igen, og al
forskning viser, at de børn med stor
sandsynlighed får en dårligere fremtid"

14

6

STOP MED AT FORBEREDE KRIG – HÅNDTER DE VIRKELIGE PROBLEMER

I 1988 skrev den kendte amerikanske forfatter Kurt Vonnegut et fremtidsbrev til jordens borgere i 2088. Hans syv råd er måske mere relevante i dag end på noget andet tidspunkt i menneskehedens historie, og vi bør gøre dem til vores, mens vi stadig kan.

1. Få styr på befolkningstilvæksten
2. Stop med at forgifte luften, vandet og jorden
3. Stop med at forberede dig på krig, og begynd at håndtere de virkelige problemer
4. Lær dine børn, og også dig selv mens du er i gang, hvordan man kan bo på en lille planet uden at slå den ihjel
5. Lad være med at tro, at videnskaben kan rette det hele op, hvis bare du giver den en milliard dollars
6. Lad være med at tro, at dine børnebørn nok skal klare sig, selv om du sviner og ødelægger, som det passer dig, fordi de bare kan stikke af til en dejlig ny planet på et rumskib. Det er både ondt og dumt.
7. Og så videre.

Desværre er der ikke noget, der tyder på, at flertallet af vestens magthavere har tænkt sig at lytte til Kurt Vonneguts råd. De slår på stortromme for militarisme i stedet for at skabe en fredelig og bæredygtig verden uden sult, fattigdom og ulighed. De udnytter kynisk Ruslands imperialistiske røverkrig i Ukraine som en løftestang for militarisering af verden. I USA er røverimperialismen og supermagtsdiplomati tilbage med højreekstremismen og antidemokraten Trump ved roret. Den Trumpske ekspansionsplan handler ikke kun om Grønland eller Panama, men også om at tvinge verdens nationer til at følge USAs ønsker og krav.

”Sagens kerne er, at Europa, USA og resten af den vestlige verden har våben nok til at destruere verden flere gange. Verden har ikke brug for mere militær.”

Og som dikkende lammehaler ser Europas magthavere ud til at give efter og acceptere Trumps orwellske logikker: Krig er fred. Oprustning er velfærd. Frihed er underkastelse. Uvidenhed er styrke.

Mettes frankensteinmonster af en SVM-regering er uden tøven hoppet med på narrativet om, at krig er den altoverskyggende politiske toprioritering og slår på sine egen krigstrommer. Ikke nok med, at Danmark skal leve op til NATO's målsætning om, at alle medlemslande skal bruge minimum to procent af deres BNP, for Danmark svarende til små 30 milliarder om året, på militær, så stopper det ikke her for statsministeren. Hun vil have, at vi alle føler behovet for en massiv oprustning og er villige til at betale prisen.

NATO's generalsekretær, Mark Rutte, har før nævnt 3,7 procent og Trump har sagt fem procent. Det svarer for Danmarks vedkommende til omkring 90 milliarder om året. En ekstremt farlig glidebane.

Det bliver ikke de rige eller erhvervslivet, der kommer til at betale. Pengene skal komme fra velfærden og lønmodtagerne. Vi skal arbejde længere og mere

og have mindre velfærd. Det er ikke et spørgsmål, om der er råd. Regeringen har afsat 143 milliarder til forsvaret fra 2024 til 2033 og doneret 53 milliarder i militærstøtte til Ukraine. Budgetloven, som sætter skrappe grænser for velfærdsudgifterne, er blevet sat ud af kraft, når det gælder krudt og kugler.

Sagens kerne er, at Europa, USA og resten af den vestlige verden har våben nok til at destruere verden flere gange. Verden har ikke brug for mere militær, oprustning eller våbenkapløb. Vi har brug for solidaritet og velfærd som alternativ til vor tids militaristiske rovdyrskapitalisme.

Desværre er fagbevægelsens top tåkrummende tavs i debatten om regeringens oprustningsvanvid. Velvidende, at det er fagbevægelsens medlemmer og deres familier, der skal betale prisen nu og i fremtiden. Fagbevægelsen er ligeså afkoblet fra almindelige menneskers ve og vel, som Socialdemokratiet er. I en tid, der skrider på humanisme, håb og retfærdighed, svigter fagbevægelsen og fagtoppen vores historiske og aktuelle opgave: At skabe en bedre verden. Tiden er inde til at genrejse fredsspørgsmålet i fagbevægelsen. Ikke mere krig. Ikke mere oprustning.

Forretningsudvalget i LFS

ER DU KOLLEGA (ELLER KÆRESTE ELLER VEN) TIL ET VELFÆRDS-TALENT?

"Jeg blev da helt vildt rørt over, at der er kolleger, der har valgt at nominere mig. Jeg føler mig meget set og anerkendt." Det sagde LFS-medlemmet Steffeny Cave, da hun i 2023 blev kåret af FOA og pensionsselskabet PenSam som et af årets velfærds-talenter.

De to organisationer sætter igen i 2025 spot på alle de dygtige og engagerede yngre medarbejdere, som arbejder i velfærdsfagene med kampagnen Velfærdens Talent 100.

Har du en kollega - eller kæreste eller ven – som arbejder med børn, ældre, handicappede eller udsatte, og som er dygtig og engageret ud over det almindelige, kan du nu nominere vedkommende til at blive et af de udvalgte 100 talenter, som bliver hyldet på Christiansborg den 20. maj 2025. Eneste betingelse er, at "dit talent" er medlem af FOA og under 36 år.

Du indstiller ved at gå ind på www.pensam.dk/talent, hvor du kan skrive, hvorfor netop den person, du har udvalgt, fortjener titlen som velfærdstalent. Du kan nominere frem til den 31. marts 2025.

SIDDER FAR ELLER MOR I FÆNGSEL?

4000 børn og unge i Danmark har en forælder, som sidder i fængsel. Mange af dem vælger at holde det hemmeligt. Frygten for fordømmelse og stigmatisering gør tavsheden til en tung byrde oven i savnet, vreden og skammen. Men det hjælper at sætte ord på det, der er svært at tale om. Derfor har organisationen 'SAVN – Børn og pårørende til indsatte' skabt en chatrådgivning til børn og unge. Kærester til indsatte, forældre og venner må også gerne benytte sig af det nye rådgivnings-tilbud, som man finder på:

www.savn.dk/chat

ER DIPLOM I LEDELSE NOGET FOR DIG?

Har du overvejet at tage diplomuddannelsen i ledelse, men er usikker på indhold, niveau og så videre, har du mulighed for at blive klogere ved at logge på Zoom onsdag den 26. marts 2025 mellem 16.00 og 17.30. Her afholder KP nemlig digitalt infomøde. Du kan læse mere om mødet og tilmelde via www.kp.dk/arrangementer/diplom-i-ledelse-online-infomøde/

HJÆLP TIL DIG SOM AMR

Er du arbejdsmiljørepræsentant eller arbejdsleder, og har du brug for nye værktøjer til at styrke arbejdsmiljøarbejdet?

NFA har udviklet et univers med videoer, quiz og temaark i en form, du kan bruge direkte på din arbejdsplads. Du finder værktøjerne via www.nfa.dk/vaerktoej/ andre-vaerktoej/til-undervisere-arbejdsledere-og-arbejdsmiljørepræsentanter

“Vi bliver nødt til at vælge mellem sikkerhed og pension, lyder det fra politikerne. Men økonomien i de to debatter kan ikke blandes sammen. Hvordan pensionsalderen ser ud mange år ude i fremtiden, påvirker ikke det råderum, vi har til at investere i forsvar nu og her.”

Citat: Gustav Elias Dahl, senioranalytiker i AE, i Socialmonitor den 15. januar 2025

DE TAGER 8. MARTS TILBAGE

Arbejdersmuseet og Fagbevægelsens Hovedorganisation inviterer til Debat og Disco på Kvindernes Internationale Kampdag. Formålet er at tage kampdagen tilbage til rødderne og bruge den til at undersøge de farvestrålende udfordringer og muligheder, der kommer af at have kønnet med på arbejde. Der er både dagsprogram med debat, talks, musik og underholdning og aftenprogram med fællessang, folkekøkken og fest.

Som medlem af LFS har du gratis adgang til Arbejdersmuseet, men du skal booke en plads til arrangementet på www.arbejdersmuseet.dk. Vil du deltage i festmiddagen, koster det 120 kroner.

Færre

“Der har altid været neurodiverse børn og børn med udfordringer. De har bare tidligere i langt højere grad kunnet trives i folkeskolen.”

børn skal i specialtilbud – men hvordan?

Det er en supertanker, der skal vendes, når færre københavnere skal i specialundervisningstilbud, og flere skal gå i børnehave og skole med alle andre børn. Den politiske beslutning har udløst den største enkeltbevilling i københavnsk skolehistorie. LFS er enig i de overordnede linjer i visionen. "Folkeskolen er et problem for alt for mange børn," siger Jan Hoby, næstformand i LFS.

Specialundervisningstilbud for børn er dyrere – meget dyrere – end almindelige dagtilbud og skoler. Derfor har politikere og embedsmænd i København i efterhånden en årrække kigget nervøst på de stigende kurver over skolebørn i specialtilbud.

I 2018 gik 95,4 procent af alle københavnske skoleelever i en almindelig skole. I 2023 var det tilsvarende tal 94,4 procent.

Det lyder måske ikke af så meget. Men kigger man på krone-og-ører-udgifterne, har de små procentpoint stor økonomisk betydning. I 2018 var specialtilbuddenes andel af det samlede skolebudget 20 procent. I 2023 var andelen steget til 22 procent.

Risikerer negativ spiral

Fortsætter udviklingen i samme takt som nu, siger prognoserne, at kun 92,7 procent af skolebørnene kommer til at gå i almindelig skole i 2030, mens 7,3 procent vil skulle findes i et specialtilbud. Det vil betyde, at specialtilbuddene vil spise næsten en tredjedel, 31 procent, af det samlede skolebudget.

"Hvis ikke vi får vendt den udvikling, risikerer vi at komme i en situation, hvor almenområdet kommer til at betale for væksten på specialområdet. Det kan resultere i en negativ spiral, hvor endnu flere børn mistrives i folkeskolen og må flyttes til specialområdet," siger Gitte Lohse, som er fagdirektør i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Dagtilbuddene gør det godt

De rå tal var baggrunden for, at de københavnske politikere i 2023 satte gang i en større analyse af hele området. "Specialanalysen 2024" er resultatet, og dens overordnede visioner er godkendt af politikerne. Visionerne kaldes som samlet pakke 'Mangfoldige børnefællesskaber', hvor der især lægges vægt på at gøre skolerne til inkluderende miljøer, hvor der er plads til mange flere børn end i dag.

"Vi må konstatere, at dagtilbuddene allerede nu gør det rigtigt godt. Så det er skoleområdet, der for alvor skal kigges på og investeres i," siger Gitte Lohse.

Investeringerne kommer konkret til at betyde flere voksne i klasseværelserne. Der kommer til at være to medarbejdere i klasseværelserne i flere timer og på flere klassetrin, og så får skolerne flere timer til samarbejds møder og til ledelse, ligesom der også skal kompetenceudvikles på skolerne, så flere får specialpædagogiske kompetencer.

LFS enig i de store linjer

Drømmen om at hente flere børn hjem til det almene område handler dog ikke kun om penge," siger Gitte Lohse.

"Det er klart, at vi skal forsøge at standse udgiftsstigningerne fra specialtilbuddene. Men hele omlægningen handler om at vende indsætterne om, så vi forebygger tidligere og bedre, så flere børn kan blive i det store børnefællesskab. Det kan ikke passe, at vi har en skole, hvor færre og færre passer ind. Vi ved, at det er svært at komme tilbage fra specialområdet, og at de i lavere grad får en uddannelse," siger Gitte Lohse.

LFS er sammen med de øvrige faglige organisationer blevet hørt i forarbejdet til Mangfoldige børnefællesskaber. Og næstformand Jan Hoby er grundlæggende enig i de overordnede linjer:

"Udgangspunktet er en presset økonomisk situation, hvor man frygter voldsomme stigninger til specialtilbud. Men det giver så også anledning til, at vi skal overveje det system, vi har. Og der er noget grundlæggende galt med en folkeskole, hvor flere og flere børn trives så dårligt, at man er nødt til at segregere dem til specialtilbud," siger Jan Hoby.

De neurodiverse børn slår alarm

Jan Hoby køber ikke tanken om, at der reelt kommer et stigende antal børn med særlige behov. ▶

☛ "Der har altid været neurodiverse børn og børn med udfordringer. De har bare tidligere i langt højere grad kunnet trives i folkeskolen. Det er den skole, der er kommet efter Folkeskolereformen, der sammen med alt for store børnegrupper og klasser har sat skub i eksklusionen fra folkeskolen," siger Jan Hoby. Han påpeger, at mange af de tiltag, som de eksklusions-truede børn har brug for, også er gode for alle andre børn.

"De er typisk børn, der har brug for ro, forudsigelighed og flere voksne i klasseværelserne. Det vil sige psykologisk tryghed. Det er ting, som alle børn har brug for. De neurodiverse børn reagerer bare først og slår på den måde alarm om, at der er noget galt i skolen."

Skolen som brændende platform

Den kommende omlægning har udløst en historisk stor pose penge fra de københavnske politikere. Der sendes 570 millioner over fire år til omlægningen på almenområdet, og dertil kommer 180 millioner over fire år til specialområdet. Det er dog en meget lille andel, der kommer til at gå til dagtilbudsområdet. Her

er kun afsat 10 millioner om året i fire år til kompetenceudvikling.

"I den ideelle verden ville man investere massivt på hele børne-unge området. Men der er et økonomisk vilkårsrum, og det anerkender vi," siger Jan Hoby, til det faktum, at skolen får hovedparten af midlerne.

"Det er klasseværelset, der er den brændende platform. Det er i skolen, at segregeringen foregår, det er hverken i småbørnsinstitutionerne eller i KKFO'erne."

Overgangspædagoger

Politikerne har besluttet, at der skal afsættes 52 millioner årligt til det nye begreb overgangspædagoger. Der bliver dermed råd til én til to overgangspædagoger per skole, og de skal følge børnene fra børnehaven og op i indsko-

lingen, så der sikres bedst mulig videns overdragelse og tryghed for børnene i forbindelse med skiftet.

"Det er klasseværelset, der er den brændende platform. Det er i skolen, at segregeringen foregår, det er hverken i småbørnsinstitutionerne eller i KKFO'erne."

"Vi ved, at overgangen fra dagtilbud til skole er en særligt stor udfordring for børn i udsatte positioner, og det er ved skolestart og i indskolingen, at mange børn bliver visiteret til specialtilbud," siger Gitte Lohse.

Jan Hoby er skeptisk over for det nye begreb.

"Jeg ved slet ikke, hvor de vil få alle de pædagoger fra. Men selv hvis de kunne, har jeg mine tvivl om effekten. Dagtilbuddene i København afleverer typisk børn til mange forskellige skoler. En eller to overgangspædagoger per klassetrin vil ikke kunne blive trygge overgangspersoner for alle børn. Vi har talt om overgange i alle mine år i LFS, og hvert fjerde år kommer der et nyt koncept, der skal lette overgangene. Jeg tror, vi skal se i øjnene, at man ikke kan fjerne det skift, der er fra dagtilbud til skole. Vi skal i stedet gøre skolen så tryk, at børnene tåler skiftet."

Basispladserne består

En af anbefalingerne i Specialanalysen gik på, at basispladserne i dagtilbuddene mere eller mindre skulle afskaffes for i stedet at fordele ressourcerne på hele området.

Den plan har politikerne sagt nej til. Basispladsbegrebet kommer til at bestå, men formentlig i ændret form. Man vil med stor sandsynlighed sige farvel til ho-

De seks sigtelinjer

Børne- og Ungdomsudvalget har vedtaget seks sigtelinjer, som skal vise vejen for omlægningen af børneområdet med henblik på at beholde flere børn i almene tilbud.

- Forskellighed er en styrke. Et mangfoldigt samfund med stor sammenhængskraft grundlægges i dagtilbud, skoler og fritidstilbud.
- Den bedste forebyggelse er høj faglig kvalitet i alle vores tilbud.
- Alle børn og unge uanset udfordringer og ressourcer har ret til at være en del af fællesskaberne, og alle har noget at bidrage med.
- Vi skal løse udfordringerne, hvor barnet allerede er, og tænke i mangfoldige fællesskaber fremfor eksklusion.
- Ingen skal opleve at stå alene, når det bliver svært - hverken børn, forældre eller fagprofessionelle.
- Vi ser børnenes og forældrenes liv i sammenhæng - læring, socialt og arbejds-mæssigt.

Ingen børn skal flytte

Der er ingen børn, der mister deres plads i en basisgruppe eller på en specialscole, når arbejdet med at skabe mere mangfoldige børnefællesskaber bliver udrullet. Ændringerne skal indføres over de næste ti år, så alle børn, der i dag er i et specialtilbud, kan blive så længe, det er relevant for dem.

vedparten af de egentlige basisgrupper, når man ser bort fra enkelte specifikke tilbud som eksempelvis Pandastuen, som er for børn med nedsat immunforsvar. Basispladserne skal i stedet være fordelt på almindelige stuer, og de kan kun oprettes i høj kvalitetsdagtilbud. Visitationen skal gøres mere smidig og måske mere lokal. Men de konkrete beslutninger bliver først endeligt truffet af politikerne omkring sommerferien.

Beslutningen om, hvordan dagtilbudene skal supporteres, er ligeledes på tegnebrættet, og det bliver også her sommer, før man ved, hvordan den fremtidige support kommer til at se ud. ●

"Vi har i forarbejdet til 'Mangfoldige børnefællesskaber' interviewet forældre. Det er karakteristisk, at de rent faktisk ønsker, at deres barn skal være del af fællesskabet. De vil allerhelst, at deres barn kan være i et almindeligt tilbud - hvis deres barn kan få den rigtige støtte. Og det er jo der, vi skal hen," siger Gitte Lohse, som er fagdirektør i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

- Gitte Lohse fortæller, at der arbejdes på en model, hvor supporten kommer meget tættere på praksis.

"Vi ser på, hvordan vi kan afskaffe noget af papirarbejdet og gøre supporten mere tilgængelig med hurtigere respons-tid," fortæller Gitte Lohse.

"Jeg tror, vi skal se i øjnene, at man ikke kan fjerne det skift, der er fra dagtilbud til skole. Vi skal i stedet gøre skolen så tryk, at børnene tåler skiftet."

Går tilbage til en fuser?

Tanker om, at der skal findes plads til flere børn med udfordringer i den almindelige skole, rimer på Inklusionsreformen fra 2012, som mest bliver husket for sin mangel på succes.

Gitte Lohse er overbevist om, at arbejdet med at skabe mangfoldige børnefællesskaber hviler på et tryk og mere solidt grundlag.

"Inklusionsreformen var på alle niveauer koblet til besparelser. Vi står i

Specialanalysen

Specialanalysen er udarbejdet af Børne- og Ungdomsforvaltningen med inddragelse af de faglige organisationer og forældreorganisationer på området og i dialog med praktikere, ledere og videnspersoner fra kommunens skoler, dagtilbud, tværfaglige support og mange flere. Et advisory board bestående af nationale og internationale forskere og praktikere har rådgivet forvaltningen, og derudover er analysen suppleret med to selvstændige undersøgelser af henholdsvis visitation og styring fra Implement Consulting Group og af udgifter til specialundervisning fra Det Tværgående Analysekontor under Økonomiforvaltningen.

en helt anden situation, fordi vi agerer forebyggende, og ikke mindst fordi vi er i stand til at sende finansiering med. Jeg tror så også, at der i de mellemliggende år er opstået en større kollektiv forståelse af, at det ikke er i orden, at flere og flere børn ikke kan være del af fællesskabet," siger Gitte Lohse.

Hun forventer heller ikke den forældremodstand, der var karakteristisk for Inklusionsreformen.

"Vi har interviewet forældre som del af forarbejdet. Det er karakteristisk, at de rent faktisk ønsker, at deres barn skal være del af fællesskabet. De vil allerhelst, at deres barn kan være i et almindeligt tilbud - hvis altså det almindelige tilbud

kan sikre deres barn den rigtige støtte. Og det er jo der, vi skal hen," siger Gitte Lohse.

"Inklusionsreformen var på alle niveauer koblet til besparelser. Vi står i en helt anden situation, fordi vi agerer forebyggende."

Helligbrøden

Jan Hoby får heller ikke flashbacks til Inklusionsreformen.

"Vi er grundlæggende enige i, at vi skal have en skole, hvor flertallet af alle børn kan være en del af fællesskabet. Jeg ved, at der sidder en masse dygtige pædagogiske ledere og andre kvalificerede fagfolk i de praksisgrupper, der skal hjælpe politikerne med at træffe de rigtige valg omkring den konkrete implementering," siger Jan Hoby, der godt kan forstå, hvis der er pædagoger og lærere, der er usikre.

"Der er pres på ude i dagtilbud og skoler. Der er for mange børn i for store grupper og klasser. Men vi er nødt til at gå med, for vi er ikke sat i verden for at segregere børn. Det er helligbrøde at holde fast i, at alting handler om rammevilkår. Nogle gange skal man også se åbent og kritisk på egen praksis og indse, at ens egen faglige tilgang kan medvirke til eksklusion af børn." ●

Vi kan ikke være det bekendt

Otte ud af ti af de børn, der kommer fra basispladser i klynge VVK F, fortsætter direkte i den almindelige folkeskole. Og hvis det står til Mette Dunker Olsen, som er pædagogisk leder i Idrætsinstitutionen Bavnehøj, skal samme procentdel gælde for hele København.

"Vi kan ikke være bekendt, at et stigende antal børn ekskluderes fra folkeskolen og dermed fra børnefællesskabet. For det er pokkers svært at forlade specialsystemet igen, og al forskning viser, at de børn med stor sandsynlighed får en dårligere fremtid," siger Mette Dunker Olsen.

Hun har bidraget til forarbejdet til Specialanalysen, og hun sidder med ved bordet i den praksisgruppe på tværs af hele Københavns Kommune, der skal være med til at gøre analysens visioner til virkelighed i dagtilbud og skoler.

"Jeg tror fuldt og fast på, at vi kan gøre det bedre ved at ændre vores grundlæggende børnesyn. Det må og skal ikke være det enkelte barn, der er problemet. Vi skal kunne skabe læringsmiljøer i almindelige dagtilbud, hvor der også er plads til børn, der har brug for noget andet end flertallet," siger Mette Dunker Olsen.

Børn har godt af at spejle sig

Idrætsinstitutionen Bavnehøj, hvor Mette Dunker er pædagogisk leder, er normeret til 100 børn, og ti af pladserne er basispladser til børn med særligt behov for støtte i en periode. Børnene går på almindelige stuer og er ikke adskilt fra de øvrige børn. Og det er centralt for Mette Dunkers Olsen.

"Vi tror på, at børn har godt af at spejle sig i andre børn, som har nogle af de kompetencer, som de selv skal øve sig i. De hensyn, som skal tages i forhold til ro, overskuelighed og struktur, er oftest til gavn for hele børnegruppen," siger Mette Dunker Olsen, der har en pædagogisk fortid på specialområdet.

"Derfor er det mit hjertebarn, at vi skal bringe nogle af de greb, man har på specialområdet, ind i den almindelige dagtilbudspædagogik. Og det er vi også nødt til, hvis visionerne om at nedbringe antallet af børn i specialtilbud skal lykkes."

"Vi tror på, at børn har godt af at spejle sig i andre børn, som har nogle af de kompetencer, som de selv skal øve sig i."

I dag kommer hjælpen for sent

En af de store svagheder i det nuværende system er, at de børn, som har brug for særlig støtte, ofte får den alt for sent, mener Mette Dunker Olsen.

"Når vi får børnene ind på basispladser, er de ind imellem op til fem år gamle. Så vi har meget kort tid til at arbejde med ●

dem. Vi kan se og høre, at der er gået for lang tid forud med mistrivsel – og ikke kun hos barnet. Der har været frustration hos de pædagogiske medarbejdere, fordi de har følt, at de ikke slog til, der har været bekymrede forældre, og der har først og fremmest været et barn, som ikke havde det godt, og som ikke udviklede sig optimalt,” siger Mette Dunker Olsen, der peger på, at et eller to år med dårlig trivsel er en alt for stor del af et børneliv, og at barnets udfordringer derfor kan

nå at vokse sig så store, at barnet tidligt bliver ekskluderet fra normalområdet.

Vi skal ændre kulturen

Når der går lang tid, handler det om, at barnets sag i dag skal behandles i den centrale visitation, og der skal ligge observationer og beskrivelser fra forskellige faggrupper inden vurderingen i visitationen.

”Men der kigges allerede nu ind i procedurer og ændringer på dette område, som kan mindske denne arbejdstid og

generere mere tid ude i børnehøjde i stedet, så vi er på vej i den for mig rigtige retning,” siger Mette Dunker Olsen.

”Men der er jo også de børn, der mistrives i dagtilbuddene, men som aldrig får en basisplads og som så enten ved skolestart eller kort tid efter bliver sendt videre til specialiserede tilbud. Her kunne man formentlig give dem en bedre dagtilbudstid og forberede dem bedre på skolen, hvis de fik hurtigere hjælp i deres eget dagtilbud.”

”Det er mit hjertebarn, at vi skal bringe nogle af de greb, man har på specialområdet, ind i den almindelige dagtilbudspædagogik. Det er vi nødt til, hvis vi vil nedbringe antallet af børn i specialtilbud,” siger Mette Dunker Olsen, som er leder af Idrætsinstitutionen Bavneshøj, hvor otte ud af 10 børn fra basispladser starter i almindelig skole.

Derfor er en tidlig indsats i det dagtilbud, hvor barnet begynder, helt grundlæggende, mener Mette Dunker Olsen.

"Vi skal have ændret hele kulturen, så dagtilbuddene bliver i stand til at støtte op om de børn, der har det svært i en periode. Det handler om en tilgang, hvor læringsmiljøet skal tilpasse sig børnene og ikke omvendt, og hvor man tager udgangspunkt i barnets ressourcer i stedet for at se på, hvad barnet har svært ved. Og så handler det om større faglighed."

"Det handler om et grundlæggende menneskesyn. Vi skal ikke have et samfund, hvor et stigende antal børn bliver gjort anderledes og ekskluderet fra fællesskabet."

Kortere vej til support

For Mette Dunker Olsen er tilførsel af faglighed den helt afgørende faktor for, at det kan lykkes at fastholde flere børn i det almene system.

"For mig at se er det ikke nødvendigvis flere hænder, der er løsningen. Men de medarbejdere, der er i dagtilbuddene, skal have mere viden om specialpædagogik. Og så skal de have hurtig adgang til support fra nogen, der ved meget om læringsmiljøer, mangfoldige børnefællesskaber og børn med særlige udfordringer. For man kan være fem pædagoger om ét barn, uden at det rykker noget, hvis man ikke gør det rigtige."

Mette Dunker Olsen har en drøm om et kompetencecenter, som kan vejlede der, hvor børnene er.

"Vi har en masse viden i de dagtilbud, hvor der er basispladser, som kan komme andre dagtilbud til gode. Det er vigtigt, at vi sammen arbejder for en kort praksisnær adgang til hjælp til både det enkelte barn, og til hele børnefællesskabet. For det er det gode børnefæl-

lesskab, der modvirker mistrivsel hos det enkelte barn."

Hun understreger, at der skal sættes særligt ind med undervisning af de pædagogiske ledere.

"De er på en kæmpe opgave. De skal selv have en håndfuld nye pædagogiske redskaber, og så skal de lede kulturændringen i dagtilbuddets faglige tilgang. Det er tiltrængt, at man ser på en aflastning af de pædagogiske ledere. De er for belastede af rigtig mange administrative opgaver."

Ikke alle skal i folkeskole

Det er ikke alle børn, der skal i den almindelige folkeskole. Der vil altid være børn, der har brug for specialiserede tilbud, siger Mette Dunker Olsen.

"Vi sender i snit to ud af ti af vores basispladsbørn videre til specialtilbud ved skolestart. Det kan være børn med vidtgående handicap, hvor man simpelthen ikke vil kunne dække deres behov i folkeskolen. Det kan både være omfattende udviklingshandicap, eller det kan eksempelvis være et barn med så svær autisme, at barnet simpelthen ikke vil profitere af at skulle være i det store mangfoldige fællesskab. Men som tingene ser ud i Københavns Kommune i dag er, så er det et mindretal af børnene fra basispladser, der fortsætter i almindelige skoletilbud. Og her viser vores erfaringer, at man kan lykkes med en meget større andel," siger Mette Dunker Olsen.

Diagnose betyder ikke specialskole

De børn, som Idrætsinstitutionen Bavneshøj lykkes med at sende videre til de lokale folkeskoler, er en blanding af børn med og uden diagnoser.

"Der kan være tale om børn med infantil autisme, børn med sproglige udfordringer, og børn der har svært ved at

regulere sig selv. Der kan også være tale om børn med fysiske handicaps."

Når børnene skal begynde i skole, laver medarbejderne fra Idrætsinstitutionen Bavneshøj mundtlige overleveringer sammen med forældrene, hvor de fortæller skolen, hvad børnene har behov for, så de får en god skolestart.

Hun er derfor især glad for Specialanalysens udspil om overgangspædagoger, der skal følge børnene i overgangen fra dagtilbud og indskoling.

"Det vil være en stor gevinst for vores børn, at der er en tryk person, som kender dem, og som eksempelvis ved, at netop det barn kan have brug for at blive taget ved hånden i en stor og uoverskuelig skolegård."

Det handler ikke om penge

Det er en økonomisk bombe for Københavns Kommune, hvis det ikke lykkes at standse himmelflugten i antallet af børn, der flyttes fra folkeskolen til specialtilbud.

Mette Dunker Olsen er ikke blind for de skræmmende regnestykker.

"Hvis der ikke gøres noget, vil udgifterne til specialtilbud blive så høje, at kommunen kommer til at udsulte økonomien for dagtilbud og folkeskoler. Og så har man for alvor startet en ond cirkel, hvor der vil være stadigt færre ressourcer til at forebygge mistrivsel i almindelige dagtilbud og skoler," siger Mette Dunker Olsen, der på samme tid pointerer, at det ikke er økonomi-overvejelser, der gør, at hun går stærkt ind for at flere børn skal være i det almene system.

"Vi skal turde være modige på børnenes vegne. Det handler om et grundlæggende menneskesyn. Vi skal ikke have et samfund, hvor et stigende antal børn bliver gjort anderledes og ekskluderet fra fællesskabet." ●

SKOLDKOPPER: KANYLEN I EGEN HÅND

Vaccinen mod skoldkopper er ikke en del af det danske børnevaccinationsprogram, men alligevel vælger markant flere forældre i hovedstadsområdet at vaccinere deres børn mod skoldkopper, end de gjorde for 10 år siden. Hvad mener eksperter om den tendens? Få et overblik her.

”Skal jeg vaccinere mit barn mod skoldkopper?”

Måske har du fået det spørgsmål af en forælder, måske får du det, og måske er du selv i tvivl, om du skal vaccinere dit eget barn.

Vaccinen mod skoldkopper har fået en del medieopmærksomhed, siden undersøgelser afslørede, at forældre i hovedstadsområdet i langt højere grad end for 10 år siden får vaccineret deres børn mod skoldkopper. Selvom vaccinen ikke er en del af børnevaccinationsprogrammet.

Overlæge, forsker og professor i infektionssygdomme, Jens Lundgren, udtaler, at han i sine mere end 30 år som forsker i virusepidemier ikke har oplevet en lignende tendens:

”Det var gået helt under radaren for mig, at der var en tendens med at vaccinere mod skoldkopper. Det er sket helt privat, og det, synes jeg, er vildt.”

Jens Lundgren mener, at tendensen med at vaccinere mod skoldkopper kalder på en modreaktion nu, mens andre eksperter, overlæge på Rigshospitalets afdeling for Børn og Unge, Marie-Louise von Linstow, og læge i Sundhedsstyrelsen Ida Helmuth ikke mener, tendensen på nuværende tidspunkt er bekymrende.

Alle tre eksperter råder til, man går til egen læge, hvis man er i tvivl, om man skal lade sit barn vaccinere.

Kan ramme ikke-vaccinerede børn

I 2023 var der over 7500 børn, der blev vaccineret mod skoldkopper. Det var en

Skoldkopper og vaccine mod skoldkopper

Skoldkopper er en virussygdom, der kommer til udtryk ved feber og udslæt, og som oftest har et mildt sygdomsforløb, der strækker sig over en uge, frem til udslættet danner sårskorper. I Danmark får over 90 procent sygdommen, før de er 10 år.

Der findes en vaccine mod skoldkopper, men den er ikke en del af børnevaccinationsprogrammet i Danmark. Man skal selv betale de omtrent 1700 kroner, vaccinen koster, hvis man vælger at lade sit barn vaccinere uden anbefalinger fra sundhedsvæsenet.

Børn, der af sundhedsvæsenet anbefales vaccination mod skoldkopper, er for eksempel børn, der er i kemobehandling, eller som har immunforsvarssygdomme.

I USA har man 30 års erfaring med at vaccinere mod skoldkopper, i Finland har man siden 2017 vaccineret mod skoldkopper, i Island siden 2020, og sidste år anbefalede den svenske sundhedsstyrelse også Sveriges regering at tilføje vaccinen til det svenske børnevaccinationsprogram.

Vaccinationsrådet, som rådgiver Sundhedsstyrelsen i beslutninger på vaccinationsområdet, er positivt indstillede over for at drøfte skoldkoppevaccination, men har endnu ikke besluttet, om de vil anbefale vaccination mod skoldkopper eller ej. Sundhedsstyrelsen afventer vaccinationsrådets drøftelser og forventer at se nærmere på, om vaccinen mod skoldkopper skal inkluderes i et vaccinationsprogram umiddelbart derefter – inden for en overskuelig fremtid.

Kilde: Sundhed.dk, Ugeskrift for Læger og Sundhedsstyrelsen.

stigning i forhold til 10 år tidligere, hvor tallet lå stabilt på omtrent 200 børn om året. Men selvom stigningen er markant, mener hverken Marie-Louise von Linstow eller Ida Helmuth, der er grund til bekymring på vegne af folkesundheden.

”Vi er opmærksomme på udviklingen i interessen for vaccination mod skold-

kopper, for hvis mange vælger at lade deres børn vaccinere, kan det medføre, at det er ikke så nemt at blive smittet med skoldkopper. Og hvis man fx er blevet teenager, voksen eller gravid, før man får skoldkopper, så vil det ofte være et mere alvorligt forløb. Det nuværende niveau for vaccinationer, synes vi ikke i sig selv ►

Skoldkopper hos børn anses som en mild sygdom. Alligevel betaler et stigende antal forældre i hovedstadsområdet for at få deres barn vaccineret.

Marie Louise von Linstow er overlæge på Rigshospitalets Afdeling for Børn og Unge, hvor hun blandt andet arbejder med de sjældne tilfælde af børn, der indlægges med skoldkopper. Hun er desuden formand for Dansk Pædiatrisk Selskabs udvalg for Infektionsmedicin.

og gerne vil undgå et scenarie, hvor børnene smitter hinanden, så én forælder i værste fald skal være hjemme med børnene på skift i to eller tre uger. Så jeg tror, de vælger vaccinen for at undgå det almindelige forløb af skoldkopper og ikke for at undgå de sjældne tilfælde, hvor de ender på hospitalet,” siger Marie-Louise von Linstow.

Ida Helmuth kan godt forstå, at nogle forældre vælger at vaccinere deres børn mod skoldkopper, men understreger også, at skoldkopper sjældent er en alvorlig sygdom.

”Det er jo en sygdom, der typisk varer en uge, men altså kan vare op til 14 dage. Det kræver lang tids sygemelding for forældrene. Jeg vil til gengæld understrege, at for langt de fleste er skoldkopper ikke en farlig sygdom, hvis man får det, når man er lille,” siger Ida Helmuth.

Jens Lundgren undrer sig over, at argumenter om frygt for sygemelding overhovedet kan spille ind på beslutningen om at lade sit barn vaccinere.

er meget bekymrende, men vi holder øje med, om tendensen fortsætter,” fortæller læge i Sundhedsstyrelsen, Ida Helmuth.

Marie-Louise von Linstow, overlæge på Rigshospitalets afdeling for Børn og Unge, estimerer, at over halvdelen af de omtrent 60.000 børn, der om året smittes med skoldkopper, skal vaccineres, før det vil udgøre et problem for dem, der ikke er vaccinerede. Det vil altså sige, at fire gange så mange skal vaccineres om året i forhold til tallet fra 2023.

”Og så er det jo et regionalt fænomen, at forældre vaccinerer mod skoldkopper. Det er ikke en landsdækkende tendens,” påpeger Marie-Louise von Linstow.

At det er et regionalt fænomen, får ikke Jens Lundgren til at lade være med bekymre sig:

”Forestil dig, at du er i en institution i hovedstadsområdet, hvor flere af forældrene har syntetiske bryster, deres børn skulle vaccineres, så det måske er 50 eller 70 procent af børnene i institutionen, der er vaccinerede. Sandsynligheden for, at de resterende børn i institutionen bliver smittet i barndommen, bliver derfor mindre.

De ikke-vaccinerede børn vil dermed sandsynligvis blive smittet senere i livet, hvor de ikke længere har deres mors beskyttende antistoffer og vil altså i højere grad være i risiko for et kompliceret skoldkoppeforløb.”

Han anbefaler, at man som forælder inkluderer disse overvejelser, når man påtænker at vaccinere sit barn mod skoldkopper: At det kan få konsekvenser for andre børn.

”Det kan godt være, den enkelte, der træffer beslutningen om at vaccinere, er ligeglad, men som samfund synes jeg, vi bliver nødt til at forholde os til dem, der bliver efterladt på perronen,” tilføjer Jens Lundgren.

En besværlig sygdom

Der findes ikke officielle undersøgelser af bevæggrundene for at vaccinere mod skoldkopper, men både Ida Helmuth, Marie-Louise von Linstow og Jens Lundgren peger på, det handler om ”besværigheden” ved sygdommen.

”Jeg tror, mange af dem, der lader deres børn vaccinere, har flere børn

Jens Lundgren er uddannet læge og har mere end 30 års erfaring som forsker i viruspidemier. Han er medlem af Vaccinationsrådet, som rådgiver Sundhedsstyrelsen om vacciner – herunder om vaccinen mod skoldkopper.

"Det er jo ikke noget, vi plejer at argumentere for: At man vaccinerer børn, fordi det er godt for arbejdsgiveren. Men det er åbenbart et fuldkommen validt argument i denne situation."

Kontrakt om sundhed

Jens Lundgren understreger, at han ikke er ude på at udskamme forældre, der vaccinerer deres børn mod skoldkopper. Han forsøger blot at agere modvægt for tendensen, fordi han helt grundlæggende mener, vi er godt stillede i Danmark.

"Vi har en fantastisk høj tilslutning til

Ida Helmuth er læge i Sundhedsstyrelsen og har tidligere forsket i komplicerede tilfælde af skoldkopper.

"Det kan godt være, den enkelte, der træffer beslutningen om at vaccinere, er ligeglad, men som samfund synes jeg, vi bliver nødt til at forholde os til dem, der bliver efterladt på perronen."

børnevaccinationsprogrammet i Danmark i sammenligning med andre lande. Det er enormt fedt, fordi det fx er derfor, vi ikke har mæslinger. Og derfor går jeg ind i den her diskussion om vaccination mod skoldkopper; fordi det dybest set ikke er i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens anbefalinger," siger Jens Lundgren og tilføjer:

"Vores folkesundhed i Danmark er så høj, som den er, fordi der er stor tillid til, at myndighedernes anbefalinger er fornuftige. Der er ligesom en kontrakt mellem befolkningen og myndighederne. Den kontrakt er der ikke i andre lande, og der ser vi, at problemerne med smitsomme sygdomme er på et højere niveau end herhjemme."

Tal med din læge

Uanset graden af bekymring hos de respektive eksperter, anbefaler alle tre, at man går til egen læge, hvis man er i tvivl, om man skal vaccinere sit barn mod skoldkopper eller ej. Hvorfor det også er det, de anbefaler pædagogisk personale i daginstitutioner at svare.

"Jeg synes, de skal sige til forældrene, at de skal snakke med deres egen læge om det. Der kan være særlige forhold i en familie, der gør, at man vil anbefale vaccination mod skoldkopper; for eksempel hvis der er særligt sårbare familiemedlemmer derhjemme, eller mor ønsker at blive gravid igen og ikke selv har haft sygdommen. Det skal ikke ligge på pædagogernes skuldre at give den vejledning," lyder det fra overlæge Marie-Louise von Linstow.

Anbefalingen fra Jens Lundgren til pædagoger såvel som forældre er todelt: Find en læge, du har tillid til, og drop sociale medier til vaccinationsbeslutninger.

"Det er virkelig vigtigt, at forældres beslutninger om vaccinationer, som altså er et sundhedstiltag over for deres børn, skal træffes med hjælp fra de sundhedseksperter, samfundet stiller til rådighed. Og hvis du ikke er tilfreds med din egen læge, skal du skifte læge. Og lad være med at lade dig influere af sociale medier, som er propfyldte af interesser," siger Jens Lundgren afsluttende. ●

LFS har knap 12.000 medlemmer, som alle arbejder med pædagogik i den ene eller anden form. Du kan i denne serie møde en række LFS'ere og læse om, hvordan de havnede i netop deres job.

MED LEMS POR TRÆT

Har du en kollega, som, du synes, vi skal portrættere, eller har du selv en historie at fortælle, så kontakt redaktionen på lfsnyt@lfs.dk.

JEG LÆRTE SOM SPARKER PÅ EN,

"Værdierne i Sydhavnen, hvor jeg voksede op, var, at man ikke slår på nogen, der er mindre end en selv. Man sladrer ikke, man skal altid passe på den, der har det sværere end en selv, man slår ikke nogen bagfra, og man sparker ikke på nogen, der ligger ned. Da jeg var barn, var jeg meget stille og genert og tænkte meget over tingene. Senere, som teenager, måtte jeg lære mig selv at komme ud af generheden, så jeg kunne få en plads og leve op til min fars forventninger. Han mente, at man havde en pligt til at råbe op og passe på dem, som havde brug for det. Jeg havde heldigvis en vidunderlig fantasi og læste et utal af bøger, fra jeg var helt lille."

"Familielivet, da jeg voksede op, var ikke specielt lykkeligt. Faktisk vil jeg sige, at det var ret komplekst. Min far var aktiv kommunist og stod nede på hjørnet i Sydhavnen hver lørdag og solgte Land og Folk, så alle kendte til vores families politiske ståsted. Han var meget aktiv i fagforeningen, hvor han var optaget af pamperi, og af hvordan det kunne opstå i fagforeningen. Jeg er vokset op med, at det var væsentligt at passe på såvel svage børn som fattige børn, som ikke havde det, som de havde brug for. Det betød, at alt mit legetøj blev taget fra min lillesøster og mig hvert år og givet til Land og Folks indsamling. Også mine bøger. Jeg har af samme årsag ikke noget legetøj fra min barndom."

"Min vej ind i pædagogikken gik gennem en veninde, som arbejdede som pædagog. Hun sagde, "vi mangler en ude hos mig", og jeg var bidt af det fra dag et. Jeg har altid haft let ved at finde på, og jeg blev pædagog i en tid, hvor der var frihed og færre børn til flere voksne. Jeg startede mit pædagogiske arbejde i områder, hvor andelen af udsatte familier var høj. Jeg tror, jeg ret hurtigt fandt ud af, at min vigtigste opgave var at se, hvordan jeg kunne forstå, påvirke og understøtte familien. For familien vil nærmest altid det bedste for deres børn, men de kan være havnet under komplekse vilkår, der gør tingene svære."

"Jeg har haft mit eget skøre væsen med mig ind i mit arbejdsliv, men jeg er jo blevet påvirket af og har lært af kollegaer. Jeg har været pædagog i en tid, hvor vi også var socialt meget sammen som pædagoger, og vi var på kolonier. Jeg har været afsted på koloni 14 dage ad gangen, og det gav jo en nærhed og relationer til de unge, som var en gave. Vi kunne give de unge, der var uden for fællesskabet nogle redskaber, og der var dannelse forbundet med kolonierne i forhold til at spise sammen, hvordan man deler, hvordan man taler. Vi lærte også meget om hinanden som kollegaer. Hvis der er noget, jeg synes, er ærgerligt, så er

BARN, AT MAN IKKE DER LIGGER NED

det, at koloni ikke i så høj grad er noget, man gør længere, og det er ikke det samme at tage på skolekoloni med vildt fremmede børn.”

”Jeg har været leder gennem mange år. Først pædagogisk leder og siden hen klyngeleder. Det var specielt at blive leder for mine tidligere lederkollegaer. Jeg er tilhænger af meget bred inddragelse, og jeg har efterlyst det i fagforeningen gennem årene og sagt, at det kunne være fedt at holde nogle konferencer, hvor vi kunne diskutere de problemstillinger, vi har i praksis og finde frem til, hvad der skulle til, for at vi kunne løse dem på en god måde. Jeg har været aktiv i ledernes faglige klub, og det arbejde startede jeg med for over 30 år siden. Jeg kan godt savne det bredere arbejde, hvor vi havde mere reel inddragelse og mødtes med dem ude på stuerne på en anden måde.”

”Jeg har altid været nysgerrig på og har elsket, når der var pædagoger, der var utilfredse og sagde: ”Prøv at høre her: Det fungerer ikke”. Jeg har haft en helt grundlæggende lyst til at vide, hvad det pædagogiske personale tror, at der skal til, for at tingene vil fungere. Jeg tror fuldt og fast på reel inddragelse og på, at hvis vi som fagområde skal udvikle os, så skal vi inddrage alle niveauer. Jeg mener dybest set, at jo højere du er i hierarkiet, jo mere respekt skal du have for at lytte, være nysgerrig og tage de mindste budskaber, der kommer fra folk under dig, alvorligt.

Navn: Marialise Rømer bliver kaldt ”Maria”.

Arbejdssted: Gik i slutningen af 2024 på pension efter at have været klyngeleder i Københavns Kommune siden 2011.

Bonusinfo: Maria bor sammen med sin mand Carsten og bulldoggen Humfrey. Hun har en stor vennekreds, som hun glæder sig til at have mere tid til at være sammen med nu, hvor arbejdet ikke skal passes længere. Hun har blandt andet en venindegruppe, som hun rejser med. Dem fik hun, da hun en periode på fire år var byrådspolitiker for SF på Københavns Rådhus ved siden af sit pædagogiske arbejde.

VEJLEDNING AF DE STUDERENDE SKAL UD AF DET LUKKEDE RUM

Dagtilbud og pædagogstuderende slår sig på hinanden, fordi begge parter har urealistiske forventninger. "Vores vejledningssystem passer ikke til den virkelighed, vi står i. Så måske er tiden inde til at tale om vejledning i nye klæder og slippe berøringsangsten over for sidemandsoplæring," siger Trine Ankerstjerne, sekretariatsleder i PLS og tidligere uddannelsesleder på pædagoguddannelsen.

Praktikperioderne fylder en tredjedel af pædagoguddannelsen. Men hverken dagtilbud eller studerende er tilfredse.

Mange af de studerende synes, at de får for lidt støtte og vejledning, og en undersøgelse fra Analyseinstituttet EVA i 2023 viste, at op mod en tredjedel af de pædagogstuderende oplevede, at de i praktikken fik mere ansvar, end hvad de mente, var forsvarligt. Faktisk viste undersøgelsen, at lige knapt hver femte havde mindre lyst til at arbejde som pædagoger efter endt praktik.

Trine Ankerstjerne møder utilfredsheden i sin daglige omgang med pædagogstuderende i PLS, som er de pædagogstuderendes landsorganisation. Men hun hører også den anden side af historien. De pædagogiske ledere er nemlig heller ikke glade.

De studerende er anderledes

"I dagtilbuddene er der en fortælling om, at de studerende er blevet "dårligere". De opfattes som mere uselvstændige,

"Det er en generation, der i højere grad end tidligere er blevet fulgt tæt af voksne."

og man oplever, at man ikke bare skal lære dem om pædagogik, men også om hvordan det overhovedet er at have et arbejde," siger Trine Ankerstjerne.

Trine Ankerstjerne mener faktisk, det er rigtigt, at den nye generation af pædagogstuderende er anderledes.

"Det behøver ikke handle om, at de er "dårligere". Men det er en generation, der i højere grad end tidligere er blevet fulgt tæt af voksne. De er opdraget med, at der altid er en voksen, der forholder sig til, hvad de gør, og hvordan de gør. Det spiller naturligvis ind i deres ageren, når de kommer på arbejdsmarkedet," siger Trine Ankerstjerne, og tilføjer, at det også er en

generation, der ikke er så blufærdige i forhold til at bede om hjælp.

De får mindre vejledning

"Hvor unge før i tiden ville være tilbøjelige til at bide tænderne sammen og holde ud, vil en stor del af de unge i dag i stedet bede om hjælp og sige fra, hvis de synes, opgaverne overstiger deres kunnen," siger Trine Ankerstjerne, der desuden peger på aldersaspektet.

"De studerende er blevet yngre på grund af fremdriftsreformen, og der er i dag færre pædagogstuderende, der har været pædagogmedhjælpere, før de begyndte på uddannelsen. Det har også betydning. Det er klart, at man får en mere sikker praktikant, hvis vedkommende tidligere har arbejdet i dagtilbud."

Der er dog næppe tvivl om, at vejledningen reelt er blevet mere sparsom i mange institutioner, siger Trine Ankerstjerne:

"Den pædagogiske virkelighed har ændret sig. Dagtilbuddene har travlt, og der mangler pædagoger. De studerende

De pædagogstuderende som gruppe har ændret sig. Det bør få betydning for, hvordan vejledningen tilrettelægges i institutionerne, mener Trine Ankerstjerne, som er sekretariatsleder i PLS og tidligere uddannelsesleder på pædagoguddannelsen.

bliver betragtet som arbejdskraft, der ikke kan undværes i normeringen. Og det er helt konkret svært for praktikvejlederen at finde tid til at gå fra,” siger Trine Ankerstjerne.

De efterspørger mesterlære

Det får den tidligere uddannelsesleder til at foreslå, at man gentænker vejledning af de studerende ude i den enkelte institution.

”Vi skal ikke røre ved vejledersystemet, for det er vigtigt, at der er en ansvarlig, der følger den studerende, og at der er mulighed for at fordybe sig i en vejledningssamtale. Men det er ikke nødvendigvis nok. Vilka'rene har ændret sig, og det har de studerende også, og det er vi nødt til at handle på,” siger Trine Ankerstjerne.

”Vi oplever i PLS, at de studerende kalder på mere mesterlære. De vil gerne vejledes i de helt konkrete daglige situationer, og de vil gerne, at deres kollegaer løbende reflekterer over praksis.” ►

● Tag sidemandsoplæring til nåde

Begrebet sidemandsoplæring har i en årrække været ildseset.

"Der var en årrække, hvor man ønskede at understrege, at pædagogik hviler på et teoretisk grundlag – i modsætning til håndværksfag. Men jeg tror, vi skal tage sidemandsoplæringsbegrebet til nåde igen. De studerende kan ikke nøjes med to vejledninger for lukket dør, hvor man forholder sig mere overordnet til deres udbytte af praktikken. De har brug for, at erfarne kollegaer løbende sætter ord på, hvad de gør ude blandt børnene, og hvorfor de gør det," siger Trine Ankerstjerne og eksemplificerer:

"Hvordan løser man en konflikt mellem to børn, hvordan får man et modvilligt børnehavebarn til at tage overtøj på, og hvordan fortæller man forældrene, at deres barn har bidt et andet barn? Det er guld værd at skabe en fælles refleksion, mens tingene sker."

"Det er ikke kun praktikvejlederens ansvar at uddanne de studerende. Det skal være alles ansvar."

Vejledning er alles ansvar

Trine Ankerstjerne tror, man skal gentænke måden at være praktiksted på.

"Det er ikke kun praktikvejlederens ansvar at uddanne de studerende. Det skal være alles ansvar. Derfor skal man tale åbent om, at det har et formål at sætte ord på det, man gør, over for de studerende. "Nu kalder vi børnene til samling, og det gør vi fordi ... Men det kræver en kulturændring, hvor de erfarne kollegaer skal overvinde deres blufærdighed og øve sig i at gøre den tavse viden til eksplicit viden, som de studerende kan lære af," siger Trine Ankerstjerne og tilføjer:

"Jeg er overbevist om, at det ikke kun vil komme de studerende til gavn, hvis man får skabt en kultur, hvor man bliver bedre til at sætte ord på det, man gør. Det vil også skabe et større rum for pædagogisk refleksion kollegaerne imellem." ●

VI HOLDER

I Børnehuset Sølund på Indre Nørrebro er man enige om, at de studerende er et fælles ansvar. Alle har ansvar for at vejlede og give feedback. Men børnehuset ser det også som en opgave at få de studerende til at tage ansvar for egen læring – og få dem til at finde ud af, hvad de rent faktisk vil med pædagogikken.

Lars Seitzberg er praktikvejleder i Børnehuset Sølund, og han genkender billedet af pædagogstuderende, der er yngre, og som kræver mere vejledning.

"Der er selvfølgelig stor forskel, og man kan ikke generalisere. Men jeg ser en tendens til, at de studerende i højere grad end før i tiden kræver tryghed, og at de ikke på samme måde selv spiller ind med teoretiske overvejelser og input," siger Lars Seitzberg, der helt rutinemæssigt tager det op på personalemøde, når der skal komme studerende, og minder alle om, at de studerende er et fælles ansvar. Alle har vejledningsopgaven.

"Vi ser det som en vigtig del af vores opgave at give dem frihed til at skabe deres egen pædagogiske identitet."

Hvad tænker du selv?

Lars Seitzberg er enig i, at sidemandsoplæring er vejen frem.

"De har brug for, at vi spiller dem gode i tæt daglig kontakt. Men sidemandsoplæring skal kobles op på teori – på hvorfor vi gør, som vi gør," siger Lars Seitzberg.

Den tætte vejledning går i Børnehuset Sølund hånd i hånd med, at der også stilles krav til de studerende. Pædagogisk leder Mette Schjødt understreger, at de studerende ikke bliver holdt i hånden.

"Vi vil gerne vejlede tæt, når det handler om, hvordan man agerer i situationer sammen med børnene. Men vi ser det som en vigtig del af vores opgave at give dem frihed til at skabe deres egen pædagogiske identitet. Så meget af vejledningen har form af, at vi spørger: "Hvad tænker du selv?" Vi vil gerne have dem til at reflektere," siger Mette Schjødt.

IKKE I HÅNDEN

Når der kommer nye pædagogpraktikanter i Børnehuset Sølund, bliver det italesat over for alle medarbejdere, at vejledningen er et fælles ansvar. Men pædagogisk leder Mette Schjødt og praktikvejleder Lars Seitzberg er enige om, at det også er et vigtigt læringsmål, at de studerende selv skal tage ansvar for, hvad de vil have ud af deres praktik.

De skal undre sig over os

Processen med at få de studerende til at udvikle deres pædagogiske identitet begynder allerede, når de studerende er på forbesøg i institutionen.

"Jeg udfordrer dem på, hvorfor de vil være pædagoger, og jeg spørger dem om, hvad de interesserer sig for i faget. Jeg beder dem tænke nærmere over det, før de begynder, så de selv kan være med til at definere, hvad de vil have ud af deres praktik hos os. Jeg ser det som et grundlæggende element i praktikken, at de lærer, at de selv har ansvaret for at få det fulde udbytte," siger Mette Schjødt, som plejer

at sige til de studerende, der begynder i deres tredje praktik, at de er pædagoger om fem minutter.

"Og så skal de altså være klar til at lede en stue og stå for forældresamarbejdet. Derfor skal de også være i stand til at finde ud af, hvad de vil med deres praktik hos os og selv medvirke til, at de får det. Og de skal kunne reflektere - over egen og andres praksis. Så vi opfordrer dem til både at suge til sig og til at undre sig over det, vi gør. For vi har jo også brug for deres input og nye friske øjne. Det er det, vi holder os levende på!" ●

Sådan spotter du et

barn med DLD

Måske er de lidt stille. Måske laver de ballade. Måske er de trætte. Børn med sprogforstyrrelsen DLD, Developmental Language Disorder, kan se ud på flere måder, men fælles for dem alle, er, at de er udfordrede på deres sprog, oftest grammatikken og ofte prøver at kompensere for det. Her er, hvad du kan holde øje med.

"Hvis et barn for eksempel har udtalevanskeligheder, er det rimeligt tydeligt for de fleste, hvad der er galt, men når et barn er ramt på grammatikken, kan det være svært at sætte en finger på, hvad der helt præcist er på spil. Selvom man måske godt kan høre, der er noget galt," forklarer Laila Kjærbæk, som er lektor i sprogtilegnelse på Syddansk Universitet.

Hun har i mange år forsket i børns sprogudvikling og har fået særlig interesse for børn, der har svært ved grammatik. Det vil sige børn, der har svært ved de mønstre, der strukturerer vores sprog, som gør, at vi kan danne og bøje ord og sætte dem sammen til sætninger; et fællestræk for langt de fleste børn med DLD, Developmental Language Disorder.

Få kender til DLD

Men selvom man skønner, at DLD er mere udbredt end autisme, ordblindhed og ADHD, så er kendskabet til DLD ikke særlig udbredt.

DLD

DLD, Developmental Language Disorder, er en udviklingsmæssig sprogforstyrrelse, som det skønnes at et ud af 14 børn i Danmark er født med. Sprogforstyrrelsen går ofte igen i familier.

Langt de fleste børn med DLD har grammatiske vanskeligheder, men DLD kan komme til udtryk på forskellige måder og i forskellige grader. Nogle har vanskeligheder med sprogforståelse, nogle med sprogproduktion, og andre har vanskeligheder med begge dele.

Det er en forstyrrelse, som ikke går over af sig selv, men til gengæld kan man gennem individuelt tilpassede interventioner hjælpe børn med DLD rigtig meget. Der er ikke evidens for, at DLD kan opdaget i sprogvurderinger.

Betegnelsen DLD blev først officiel i 2016, hvilket blandt andet er medvirkende til, at DLD er så relativt ukendt.

Det bekræfter tale- og hørekonsulent i Børne- og Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune, Julie Overgaard Madsen, som netop tager imod de ofte uklare henvendelser fra lærere eller pædagoger om, at "noget er galt med sproget".

Hun påpeger til gengæld, at det vigtigste heller ikke er at vide alt om DLD, men at man er opmærksom på, at hvis noget ikke er, som det skal være, kan det skyldes sproglige vanskeligheder.

"Hvis et barn bliver frustreret i sociale situationer, kan det godt være, det ikke handler om sociale kompetencer. Hvis et barn ofte stikker af fra aktiviteter, er det ikke sikkert, det er en opmærksomhedsforstyrrelse. Det kan også være, barnet bare ikke har forstået, hvad situationen eller aktiviteten handler om," siger Julie Overgaard Madsen.

At spotte DLD

Men hvordan spotter man så et barn med DLD, hvis sprogforstyrrelsen kan komme til udtryk på forskellige måder?

Det har Laila Kjærbæk og Julie Overgaard Madsen nogle bud på:

"Man skal være opmærksom på, om barnet bruger sprog lige så meget og af samme kompleksitet som sine jævnaldrende, og hvis ikke, så prøver barnet måske at kompensere for det," siger Laila Kjærbæk og uddyber:

"Børn med DLD kan være mere stille, lave ballade, være meget trætte, når de kommer hjem fra børnehaven, komme i konflikt med andre børn eller blive vrede, fordi de har noget, der gerne vil fortælles, men har svært ved at gøre sig forståelige." ●

Julie Overgaard Madsen får som tale/hørekonsulent i Københavns Kommune ofte uklare henvendelser fra pædagoger om, at "der er noget galt med sproget". Foto: Anni M. Wiecka

Laila Kjærbaek er lektor i sprogtilegnelse ved Institut for Kultur- og Sprogvidenskaber på Syddansk Universitet.

► Forstår de fælles beskeder?

Netop sådanne kompensationsstrategier kan pædagoger med fordel holde øje med, påpeger Julie Overgaard Madsen. Både i forhold til talt og ikke-talt sprog.

"Hvis et andet barn for eksempel tager barnets legetøj, kan det så sige fra gennem ord eller kropssprog, eller bliver det stille eller udadreagerende? Det kan være noget, man kan holde øje med," siger Julie Overgaard Madsen og tilføjer:

"Man kan også være opmærksom på, om barnet forstår kollektive beskeder, der ikke handler om noget, man ofte gør, som "nu er klokken blevet ni, så vi skal ud på legepladsen". Børn med DLD er nemlig gode til at lære rutiner. Det er de beskeder, der ikke handler om rutiner, der kan give et pejlemærke om barnets sprogforståelse," tilføjer hun.

Børn med DLD kan også i forhold til kollektive beskeder kompensere ved at gøre det, de andre børn gør, efter den kollektive besked er givet. Derfor kan man med fordel afsøge effekten af individuelle beskeder eller instruktioner.

Fra tanke til handling

Har man mistanke om, at et barn i ens institution har DLD, anbefaler Laila Kjærbaek, at man afsøger det nærmere.

"Deler dine kolleger og barnets forældre din oplevelse, kan du for en periode se på: Hvad sker der, hvis der sættes ekstra fokus på at styrke sprogmiljøet, give barnet bedre deltagelsesmuligheder og daglige interaktioner med andre børn og voksne? Sker der ingen mærkbar forbedring efter et par måneder, bør du kontakte en logopæd," råder Laila Kjærbaek.

Julie Overgaard Madsen stemmer i:

"Man skal ikke være bange for at kontakte sin tilknyttede logopæd og stille spørgsmål om DLD, anmode om materialer, og vi vil også gerne være med til at forsøge at lave små justeringer i det sproglige læringsmiljø inden en mere fokuseret intervention." ●

Noter

OG ERNAPRISEN GIK TIL

Rødovre Byggelegeplads, Danmarks ældste stadigt fungerende byggelegeplads, er årets modtager af den hæderfulde Ernapris, som uddeles af Dansk Pædagogisk Historisk Forening. Årets valg begrundes med byggelegepladsernes store pædagogiske betydning og er desuden en anerkendelse af, at det er lykkedes Rødovre Byggelegeplads at overleve, mens flertallet af de øvrige byggelegepladser er nedlagt eller omdannet til SFO'er.

Prisen er en statuette, udført af Tora Raknes, og den er opkaldt efter Danmarks første uddannede børnehavepædagog, Erna Juel-Hansen. Den uddeles på Dansk Pædagogisk Historisk Forenings årsmøde onsdag den 30. april kl. 19 – 21 på Borgbygård, Englandsvej 358, Kastrup, hvor Rødovre Byggelegeplads kvitterer med oplægget: "Rødovre Byggelegeplads anno 2025".

Foto stammer fra Dansk Pædagogisk Historisk Samling og er taget på Emdrup Skrammellegeplads

TAG BØRNENE MED TIL PÅSKEARRANGEMENT I LFS

Lørdag den 5. april inviterer LFS til påskearrangement for store og små.

Vi sørger for en pølsevogn, hvor du også kan blive mæt, selv om du er vegetar, og for kaffe, te, saftvand og varm kakao. Vi får besøg af både påskeharen og påskeyllingen, og børnene skal på påskeæggejagt. Men der er også klippeværksted, hvor man kan klippe et gækkebrev, tegneværksted og karseværksted, hvor man kan så sin egen karse. Man skal bare huske noget at så den i, så sørger vi for resten.

Festlighederne foregår mellem klokken 10 og 13.30. Det er gratis for medlemmer af LFS med familie at deltage, men tilmelding er nødvendig, så vi kan forberede påskeharen. Du tilmelder via arrangementskalenderen på www.lfs.dk

HAR DU BRUG FOR ET REKREATIONSOPHOLD

Er du på arbejdsmarkedet, men ramt af sygdom og sygemeldt fra dit job, kan du søge støtte til et rekreationsophold hos Foreningen til støtte af sygdomsramte erhvervsaktive borgere. Du kan få et tilskud på cirka 8000 kroner til ophold i Danmark og cirka 6000 kroner til ophold i udlandet, og du skal være afsted i minimum syv overnatninger.

Rekreationsopholdet skal være afslutningen på en sygdomsbehandling, enten i forbindelse med et hospitalsophold eller en sygdomsperiode i hjemmet, og det skal være anbefalet af din læge, speciallæge eller hospitalets læge. Du kan dog godt have genoptaget dit arbejde med højst 15 timer om ugen inden.

Du kan læse mere om betingelser og ansøgningsfrister på www.sygdomsramte-borgere.dk, hvor du også finder ansøgningsskema.

AUTISME OG TVIVL OM KØNSIDENTITET

Forskning tyder på, at mennesker med autisme hyppigere end andre oplever, at de har svært ved at danne sig en kønsidentitet, eller at de ikke oplever, at deres biologiske køn repræsenterer deres egen kønsopfattelse. Mennesker med autisme går tit 100 procent ind i det, de interesserer sig for, og sådan kan det også være i forhold til deres kønsidentitet. Faktisk kan interessen for og tvivlen om kønsidentitet blive altoverskyggende for unge med autisme.

VISO-specialist Mette Bang har lavet læringsfilm til medarbejdere på botilbud, i bostøtte eller på voksenmyndighedsområdet, som i deres arbejde møder mennesker med autisme, der oplever udfordringer i forhold til deres kønsidentitet. Filmen kan findes på www.sbst.dk. Søg på 'læringsfilm autisme kønsidentitet'.

DET KRÆVER INVESTERING I MEDARBEJDERNE, HVIS DE SKAL FASTHOLDES I KØBENHAVNS KOMMUNE

Af Doris Tina Stormgaard, socialpædagog

Vi ved alle sammen, at Københavns Kommune står over for betydelige udfordringer med at fastholde kompetente pædagogiske medarbejdere.

Et meget vigtigt svar på denne udfordring er, at kommunen må gentænke sin politik, hvad angår støtte til videreuddannelse og kompetenceudvikling.

Muligheder for relevant kompetenceudvikling er afgørende, ikke kun betydning for den enkelte medarbejders tilfredshed og trivsel. Det har også vidtrækkende konsekvenser for kommunens samlede velfærdsservice.

Når man som medarbejder oplever, at man selv skal dække omkostningerne ved efteruddannelse, og når man skal bruge fritid for at deltage i kurser, fører det til frustration og en følelse af manglende værdsættelse. Det sender et

signal om, at ens faglige engagement og interesse ikke bliver anerkendt, hvilket kan føre til lavere motivation. Det kan også resultere i det, som psykolog Dorthe Birkemose kalder moralsk stress, og som opstår, når medarbejdere oplever, at deres faglighed og arbejdsvilkår ikke går hånd i hånd. Dette kan føre til "quiet quitting", hvor medarbejdere kun gør det minimum, de skal, og dermed ikke udnytter deres fulde potentiale. Manglende motivation og arbejdsglæde er både grobund for højere personaleudskiftning og dårligere service over for borgerne.

Der er derfor behov for, at Københavns Kommune eksplicit skaber en kultur, hvor videreuddannelse og faglig udvikling er prioriteret og støttet økonomisk. Medarbejdere skal have adgang til kurser og uddannelser uden at blive pålagt urimelige omkostninger eller arbejdsbyrder. Fleksible arbejdsplaner, der tager hensyn til uddannelsesaktiviteter, bør også være en selvfølge. Når medarbejdere får mulighed for at udvikle deres kompetencer, styrker det hele organisationen og øger kvaliteten af de opgaver, der løses i praksis.

Desværre oplever mange, at kommunen ikke prioriterer medarbejdernes udvikling på samme måde som ledernes.

Mens ledere ofte får mulighed for at tage relevant uddannelse, er de medarbejdere, der udfører praksis, begrænset af manglende støtte og ressourcer. Denne ubalance sender et uheldigt signal og hæmmer kommunens samlede udvikling.

I en tid med stigende krav til velfærdsmedarbejdere er det afgørende, at vi som medarbejdere følger med samfundets udvikling. Vi skal kunne håndtere nye diagnoser og tilgange, mestre det både på dansk og fremmedsprog og implementere de konstante tiltag, der sniger sig ind i vores hverdag. For at lykkes med dette, har vi brug for opdateret viden og relevante redskaber - ikke kun som enkeltpersoner, men som en samlet kommune.

Hvis Københavns Kommune vil fastholde dygtige medarbejdere, er det nødvendigt at løse de nuværende udfordringer med videreuddannelse. Hvis kommunen lykkes med at investere medarbejdernes udvikling, får man til gengæld ikke bare bedre medarbejdertrivsel. Det vil også sikre en højere kvalitet af de ydelser, der leveres til borgerne og det kommer alle til gavn.

Men der skal handles nu, hvis man skal standse medarbejderflugten fra kommunen. ●

LFS inviterer til ligestillingsbanko 8. marts

8. marts er det Kvindernes Internationale Kampdag. Det fejrer LFS med sit helt eget festlige bankospil

Lørdag den 8. marts kan du komme til ligestillingsbanko i LFS, hvor vi spiller om lækre præmier, og du må gerne invitere din kæreste, kollega eller veninde med.

Det er gratis for medlemmer af LFS at deltage, men du skal selv købe bankoplader og drikkevarer.

I kvindekampdagens ånd går alt overskud til Danner, som kæmper for en verden fri for vold mod kvinder og børn. Danner driver udover krisecenter i København også det ambulante råd-

givningstilbud "Sig det til nogen" og uddanner frontpersoner, laver analyser, events, kampagner og politisk fortalerarbejde for at skabe forandring for voldsudsatte kvinder og børn.

Det praktiske:

Ligestillingsbanko foregår den 8. marts fra klokken 15.00 i kantinen i LFS.

Tre plader koster 50 kroner, og ekstra plader koster 20 kroner stykket.

LFS serverer tapas, og der kan købes øl, vand og vin.

Tilmelding er nødvendig. Det foregår via arrangementskalenderen på www.lfs.dk

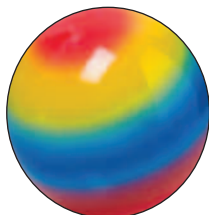
Kalender

17. februar

Almen-
bestyrelsesmøde
08.30 – 16.00
Sal A

Introduktion til
børneyoga og
mindfulness i
dagtilbud
17.30 – 19.30
LFS
Tilmelding via
arrangements-
kalenderen på
lfs.dk

18. februar

Legeuddannelse i
LFS 1. fremmøde
8.30 – 13.30
Sal A
Tilmelding via
arrangements-
kalenderen på
lfs.dk

24. februar

Hoved-
bestyrelsesmøde
9.30 – 15.00
Sal A

Dagpleje-
bestyrelsesmøde
18.00 – 21.00
Kantinen

25. februar

Special-
bestyrelsesmøde
9.00 – 16.00
Sal A

26. februar

Almen årsmøde
legepladserne
17.00 – 22.00
Sal A

28. februar

Faglig fredagsbar
16.00 – 22.00
Sal A og kantinen

8. marts

Ligestillingsbanko
i LFS
15.00 –
Kantinen i LFS
Yderligere info
og tilmelding via
arrangements-
kalenderen på
lfs.dk

11. marts

Foredrag:
Et godt arbejds-
miljø – også for
LGBT+ personer
17.30 – 19.00
Sal B
Yderligere info
og tilmelding via
arrangements-
kalenderen på
lfs.dk

12. marts

Workshop:
Sanser og mindful-
ness for børn
13.30 – 18.30
Sal B
Yderligere info
og tilmelding via
arrangements-
kalenderen på
lfs.dk

18. marts

Almen-
bestyrelsesmøde
08.30 – 16.00
Sal A

TJEK KALENDEREN PÅ LFS.DK

Tjek altid kalenderen på forsiden
af www.lfs.dk, hvis du vil være
sikker på at vide, hvad der foregår
i LFS. Der kan opstå aktiviteter og
møder efter, at bladet er sendt til
tryk.

Udgivelsesplan 2025

Nummer	Deadline	Udgivelsesuge
2/2025	6. marts	12
3/2025	24. april	19

Følg også din fagforening på de sociale medier

Facebook:
[www.facebook.com/
LFSfagforening](http://www.facebook.com/LFSfagforening)

Instagram:
LFSfagforening

LFS Senior

Klubben for førtidspensionister – efterlønnere og pensionister

Medlemsmøder:

Onsdag den 12. februar kl. 11 i sal A, Sorøgade 6 Stop svindlen

Vi har fået privatkundedirektør Mathilde Stein fra Arbejdernes Landsbank til at komme med et oplæg om, hvordan vi bliver bedre til at stoppe svindlere, der prøver at franske os vores værdier.

Torsdag den 20. marts kl. 11 i sal A, Sorøgade 6 Fra smedesøn til politikommissær

Peder Christensen fortæller om sin opvækst med en far, der var smedemester. Peder Christensen blev i 1979

ansat ved politiet i København, og det har været en periode med mange forandringer. Peder har blandt andet været med i kampen om "Byggeren" på Nørrebro, påskestrejken i 1985 og bevogtningen af jødiske interesser efter terrorangrebet på Krudttønden og Københavns Synagoge.

Onsdag den 30. april kl. 11 i sal A, Sorøgade 6 Generalforsamling

Husk tilmelding til frokost.

Onsdag den 21. maj Skovtur

Frederikssund Museum "Færgedgården" og Gerlev kro. Bussen kører fra Flintholm station, Grøndals Parkvej 81 kl. 10.

Tilmelding og brugerbetaling

Bemærk, at du som pensionist/efterlønner i LFS automatisk er medlem af Faglige Seniorer, som tilbyder foredrag og kurser.

Du kan se de enkelte aktiviteter og tilmelde dig via: www.fagligsenior.dk/aktiviteter/?kommune=København

Find seniorklubben på www.foa.dk/seniorklubben-lfs

TRIO UGE 10 2025

Mere indflydelse er ikke nok

TRIO-møderne i uge 10 kommer til at handle om vores hverdagsadfærd, og om hvordan den både kan understøtte – og sabotere arbejdsfællesskabet.

Ved TRIO-møderne i uge 10 får I et bud på de fire vigtigste personlige kompetencer, der udgør arbejdsfællesskabets fundament. Det handler altså ikke de pædagogiske færdigheder, men om de grundindstillinger, som man møder på arbejde med.

Hver formiddag vil en lyslevende skuespiller konkretisere samtalen og lægge krop til de forskellige arketyper karakterer i det attraktive arbejdsfællesskab. Det bliver engagerende, underholdende og måske også lidt konfronterende.

I efteråret 2024 havde TRIO-møderne fokus på de involverende processer inde i møderummene. Denne gang handler det om den vigtige adfærd udenfor møderummene. Det er den adfærd, som skal realisere de gode intentioner og planer.

Karaktererne og de materialer man kan tage med hjem er udviklet i samarbejde med Charlotte Larsen, MONDAYS, som sammen med Jan Hoby er vært på TRIO-formiddagene.

FLERE BØRN BLIVER NÆRSYNEDE, OG DET SKYLDES SKÆRME

Foto: Unsplash

**SANDT
ELLER
FALSK
?**

Sluk fjernsynet, ellers bliver dine øjne firkantede. Flere har måske hørt en voksen sige netop det i løbet af deres barndom eller har endda selv sagt det til deres egne børn. Og man hører jævnligt, at børn i højere grad end tidligere bliver nærsynede.

Men fakta er, at danske børn faktisk ikke bliver tidligere nærsynede. Det gør børn i en række andre lande derimod. Knap 40 procent af verdens unge forventes at være nærsynede inden 2050 ifølge et stort, nyt studie, hvor man har indsamlet data i perioden 2013 til 2023.

Vi har spurgt Line Kessel, professor ved Københavns Universitet og ledende overlæge på klinik for øjensygdomme på Rigshospitalet, om vi skal være bekymrede for danske børns øjne, og om der er sammenhæng mellem børns øgede brug af skærme og forandringen af deres syn.

Line Kessel forklarer, at mens nærsynethed er på hastig fremmarch i mange lande i verden, så er det ikke tilfældet i Danmark.

"Vi har ikke studier, der viser, at der bliver flere nærsynede. Faktisk har vi tværtimod studier, der viser, at antallet af nærsynede danskere, både børn, unge og voksne, har været konstant de seneste 140 år," siger professor Line Kessel.

Til gengæld er nærsynethed et stigende problem i Asien.

"Baseret på viden fra primært Asien, ved vi, at meget nærarbejde i en tidlig alder giver en risiko for at udvikle nærsynethed. Det er uvist, om det kun er bøger, eller om skærme også har en betydning. I Asien anbefales det nu, at man er aktiv udendørs hver dag - også af hensyn til synet. Man ved, at den fysiske aktivitet skal foregå udendørs, så der er formentlig en direkte

effekt af sollys, selvom man ikke kender den nøjagtige mekanisme. Jeg vil også selv anbefale, at man er fysisk aktiv udendørs i hvert fald 30 minutter dagligt, og at barnet ikke kun sidder med hovedet i skærmen, men det er som sagt ikke kun af hensyn til nærsynethed."

Øger vores brug af små skærme risikoen for, at vi bliver nærsynede tidligere end førhen?

"Det findes der ikke sikker viden omkring. Generelt må man nok sige, at små børn ikke skal se for meget skærm, og risikoen for nærsynethed er ikke den væsentligste her. Det er risikoen for, at de ikke får nok sociale interaktioner, ikke udvikler deres motorik og så videre," siger Line Kessel og henviser til Sundhedsstyrelsens anbefalinger for skærmbrug hos børn. ●

Man kan have viden, som man troede, var helt rigtigt, men som i virkeligheden viser sig at være noget værre vrøvl. Myter udtrykker forestillinger om, hvorfor verden ser ud, som den gør, og hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert. Hvis du har en myte, som du vil have, at vi undersøger, så send en mail til lfnsnyt@lfs.dk